

486
Ispitanih
migranata**28 godina**
Prosječna starost
ispitanih migranata**88%**
Muško**12%**
Žensko**2.194**Registrovanih od
strane Službe za
poslove sa stranci-
ma BiH (SPS) u
juni 2024Top **5** zemalja porijekla
ispitanikaSirijska Arapska Republika **27%**Maroko **17%**Afganistan **11%**Turska **9%**Nepal **6%****35 dana**
Prosječna dužina
boravka u BiH**73%**Putovalo autobusom
po cijeloj zemlji**36%**

Putovalo taksijem

*Moguće više odgovora

66%Ispitanika je bar jednom već pokušalo preći
granicu sa Hrvatskom**0%**Od onih izvan PPC-a ne planiraju
se registrovati ni u jednom PPC**12.334**Registracije od
strane SPS tokom
2024

Ovaj izvještaj pruža uvid u profile, iskustva, potrebe, puteve i namjere migranata koji prolaze kroz Bosnu i Hercegovinu (BiH). Podaci su prikupljeni od 1. do 30. juna 2024. IOM je posmatrao rute kretanja migranata u Republici Srpskoj, Kantonu Sarajevo, Posavskom kantonu, Tuzlanskom kantonu, Bosansko-podrinjskom kantonu i Unsko-sanskom kantonu za praćenje trendova ulazaka i izlazaka, kao i modaliteta tranzita unutar BiH. IOM je također anketirao 272 migranta na aktivnim tranzitnim lokacijama kao što su autobuske stanice ili na ključnim ulaznim i izlaznim lokacijama širom zemlje, kao i u četiri privremena prihvatna centra (PPC) u BiH (Lipa, Ušivak, Borići i Blažuj).

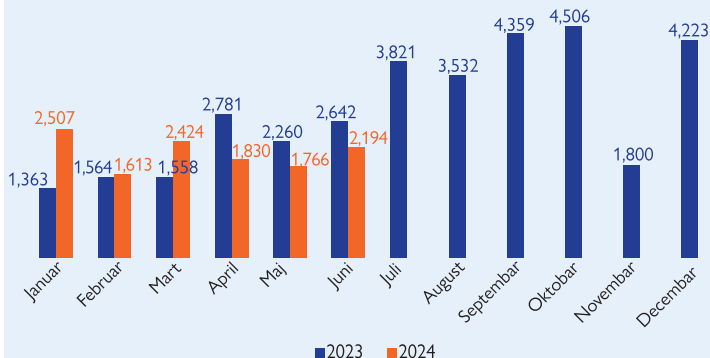
Mapa 1: Najčešće rute koje koriste migranti u BiH. Napomena: Ova mapa služi samo kao ilustracija. Navedene granice i imena, kao i oznake korištene na mapi, ne podrazumijevaju zvaničnu podršku ili prihvatanje od strane IOM-a.

PRAĆENJE RUTA

- Broj neuspjelih graničnih prijelaza u junu i dalje je visok i iznosi 66 posto, a ispitanici su izjavili da su pokušali i nisu uspjeli preći granicu barem jednom u junu 2024.
- Gore prikazana mapa pokazuje da migranti ulaze u BiH preko istočne granice sa Srbijom ili južnije, preko granice sa Crnom Gorom. Najviše ljudi je ušlo na području Bijeljine. Ostale ulazne tačke iz Srbije bile su oko Zvornika i Bratunca.
- Iz Crne Gore većina migranata prelazi u BiH na području graničnog prelaza Metaljka. Neki migranti su u BiH ušli i preko prelaza Klobuk pored Trebinja, a zatim autobusom otišli dalje za Sarajevo.
- Većina migranata stiže do Sarajeva i putuje u Bihać kako bi pokušali preći granicu sa Hrvatskom na području Velike Kladuše. Čini se da se povećao broj prelaza kod Bosanske Gradiške i Orašja.

¹ Ispitanici uključuju migrante u nereguliranoj situaciji, izbjeglice i tražioce azila jer referentnu populaciju čine mješoviti migracioni tokovi.

Od 1. januara do 30. juna 2024. godine, SPS je zabilježila 12.334 registracije migranata po dolasku u zemlju, što je povećanje od 1% u odnosu na isti period 2023. godine.

Slika 1: Registracije migranata u BiH, 2023. u odnosu na 2024.

PUTOVANJA

Ispitanicima je postavljeno pitanje koliko dugo su putovali otkako su napustili zemlju porijekla. Prosječno vrijeme je bilo 184 dana od napuštanja zemlje porijekla do vremena kada su učestvovali u anketi u BiH.

Prosječna dužina boravka u BiH bila je 35 dana, tri dana duže nego što je zabilježeno u maju 2024. godine. Šezdeset sedam posto ispitanika izjavilo je da je u BiH prešlo iz Srbije, a 17 posto iz Crne Gore.

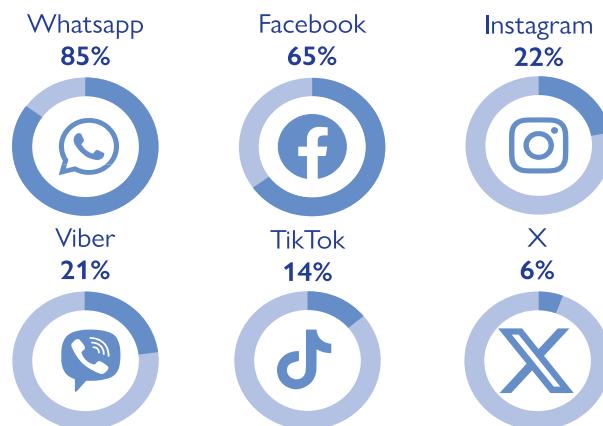
Na pitanje da li su ih pratili ljudi koji su im pomagali pri prelasku granice, 36 posto ispitanika je odgovorilo potvrdno. Trideset pet posto ispitanika je izjavilo da su imali pomoć krijumčara pri prelasku iz Crne Gore u BiH, u poređenju sa 37 posto ispitanika koji su izjavili da su imali pomoć krijumčara pri prelasku iz Srbije u BiH.

Prosječna cijena jednog prelaska iz Crne Gore u BiH iznosila je 236 eura. Prosječna cijena jednog ulaska iz Srbije u BiH iznosila je 204 eura. Neki ispitanici plaćaju u paketima iz zemlje porijekla za cijeli Zapadni Balkan umjesto da plaćaju po jednom prelasku granice. Na primjer, ispitanici iz Sirijske Arapske Republike plaćali su u prosjeku 14 000 eura za odlazak iz Sirijske Arapske Republike u Njemačku.

Migrantima je u anketi postavljeno pitanje kako se kreću između gradova i ključnih lokacija u BiH. Većina (93%) je izjavila da je pješačila, dok je 73% izjavilo da su između nekih ključnih lokacija putovali autobusom. Dvadeset pet posto ispitanika je zabilježilo da su u nekom trenutku tokom boravka u BiH putovali taksijem.

Šezdeset i šest posto ispitanika već je barem jednom pokušalo preći granicu s Hrvatskom. Osam posto ovih pokušaja bilo je uz pomoć krijumčara. Prosječan broj pokušaja prelaska granice u Hrvatsku bio je tri, a maksimalan broj pokušaja je 14. Gotovo svi ispitanici (99%) izjavili su da nisu uspjeli jer su ih presreli i vratili organi vlasti. Dva posto ispitanika je izjavilo da ne bi pokušalo da ponovo pređe granicu.

Ispitanicima je također postavljeno pitanje koje društvene mreže i usluge instant poruka koriste za organiziranje svojih putovanja u Zapadnu Evropu.

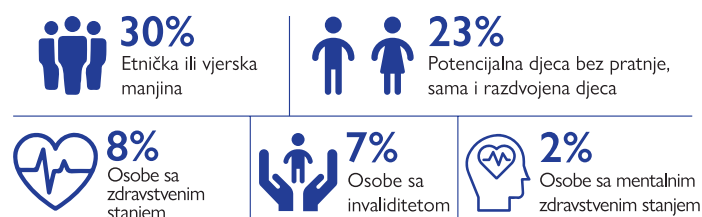

Slika 2: Najčešće citirane platforme koje migranti koriste za planiranje svojih putovanja (moguće je više odgovora) (n=486)

ZAŠTITA I RIZICI

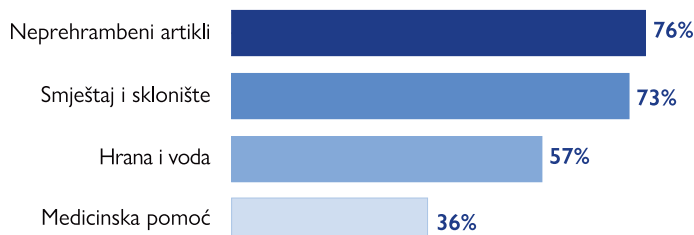
Tim za zaštitu IOM-a sistematski provjerava ugroženost svih migranata prilikom prvog kontakta unutar ili izvan privremenih prihvatnih centara (PPC) u BiH. Kroz ovakve hitne provjere ugroženosti IOM može efikasno odgovoriti na trenutne potrebe i osigurati da migranti budu upućeni nadležnim službama bilo od strane drugih jedinica IOM-a, drugih humanitarnih organizacija ili državnih agencija.

U junu ovaj tim je ispitao 1.004 migranta. Identificirano je 33 posto ispitanika koji su suočeni sa rizicima i imaju potrebu za zaštitom. Slika 3 prikazuje analizu pet najčešće identificiranih potencijalnih rizika i potreba.

Slika 3: Top 5 identifikovanih potencijalnih rizika i potreba (n=336) (mogući višestruki odgovori)

Najčešće navodene potrebe ispitanika uglavnom se odnose na duga putovanja širom regiona.

Slika 4: Najvažnije trenutne potrebe izvan privremenih prihvatnih centara (moguće više odgovora) (n=486)

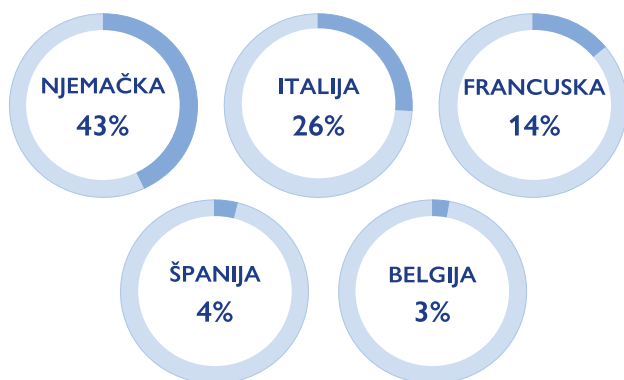
SMJEŠTAJ

Od onih koji su intervjuirani izvan službenih prihvatnih centara na izlaznim lokacijama (n=112), niko od navedenih nije izjavio da se nije registrovao ni u jednom TRC-u. Ova brojka može dati neki uvid u broj migranata koji prolaze kroz zemlju, a da ih vlasti ne registruju.

Od ukupnog broja intervjuiranih, 75% ispitanika je izjavilo da su bili smješteni u PPC. Četrdeset i tri posto ispitanika izjavilo je da su, dok su bili u BiH, spavali napolju, što je u skladu sa 42 posto zabilježenih u maju 2024. godine. Broj ispitanika koji su izjavili da su boravili u napuštenim zgradama porastao je sa 14 posto zabilježenih u maju 2024. na 24 posto. Broj ispitanika koji su naveli boravak u hostelima i hotelima iznosio je dva posto, uz prosječnu cijenu boravka od 20 eura po noći po osobi.

ZEMLJE NAMJERAVANOG ODREDIŠTA

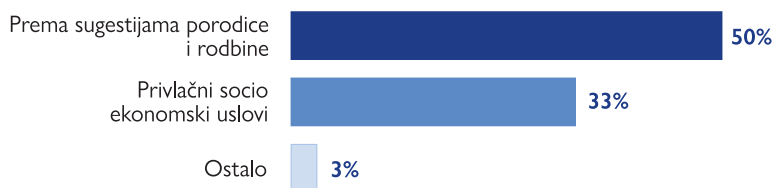
Slika 5 prikazuje procentualni pregled pet vodećih zemalja odredišta.

Slika 5: Top pet planiranih destinacija (n=486)

Istraživanje je pokazalo da je većina ispitanika iz Sirijske Arapske Republike (80%) i Afganistana (49%) označila Njemačku kao svoju željenu destinaciju. Državljeni Pakistana (71%), Maroka (40%) i Nepala (33%) naveli su Italiju kao svoj prvi izbor odredišta. Ispitanici iz Bangladeša (37%) i ispitanici iz Indije (23%) naveli su Francusku kao svoj prvi izbor odredišta.

Slika 6 prikazuje pregled tri glavna razloga zbog kojih su ispitanici odabrali upravo te zemlje odredišta.

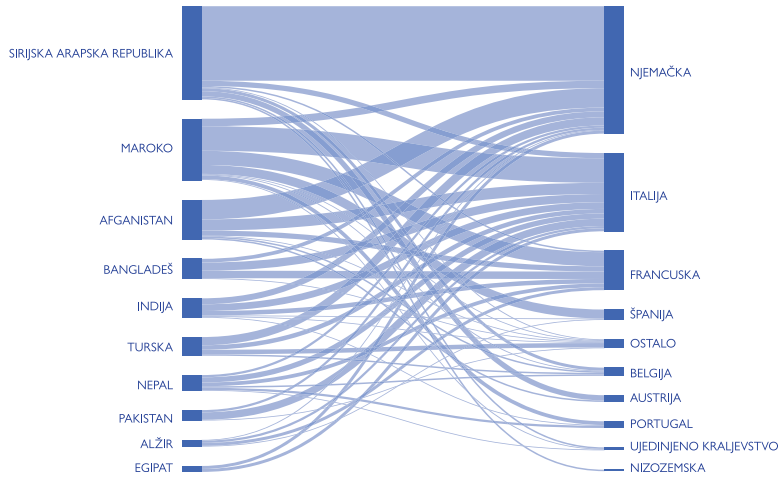

Slika 6: Najveća tri razloga za odabir zemlje odredišta (n=486)

POSEBAN FOKUS – DRŽAVLJANI EGIPTA

Kako bi pružio uvid u kontekst putovanja, iskustava i složenih potreba migranata u pokretu, IOM svakog mjeseca provodi grupne intervjuje sa određenim grupama migranata. Ovaj dio nije reprezentativan, ali ima za cilj da pruži kontekst putem kvantitativnih podataka, prikazujući jedno od mnogih nijansiranih i različitih iskustava migranata koji prolaze kroz zapadni Balkan. IOM je u junu obavio intervjuje sa sedam osoba iz Egipta u privremenim prihvatnim centrima u Bosni i Hercegovini (BiH).

- Državljeni Egipta počeli su pristizati u sve većem broju 2024. godine. U prvih šest mjeseci 2024. Služba za poslove sa strancima (SPS) u BiH registrovala je 476 državljana Egipta u odnosu na 108 u cijeloj 2023. godini.
- U 2024. godini, na osnovu podataka o registraciji u prihvatnim centrima u BiH, 57 posto registrovanih državljana Egipta bila su djeca bez pratnje i razdvojena djeca, u poređenju sa 10 posto ukupne populacije migranata u prihvatnim centrima. Devedeset devet posto su bili muškarci, u poređenju sa devedeset i jedan posto migranata registrovanih u prihvatnim centrima u BiH.
- Egipatski državljani sa kojima smo razgovarali govorili su o tome da su Egipat napustili zbog nedostatka prilika za zaposlenje, slabih plaća i sve viših troškova života. Spomenuli su da su prikupili novac za svoja putovanja kroz štednju i pozajmice od prijatelja i članova porodice.
- Pojedinci intervjuirani u grupama se nisu poznavali u Egiptu, ali su se susreli u različitim fazama tokom svojih putovanja kroz Zapadni Balkan.
- Svi su napustili Egipat prije otprilike godinu dana i svi su putovali iz Egipta u Libiju. Neregularno su vozilima i pješice prelazili granicu iz Egipta u Libije. Iz Libije su putovali brodom u Grčku. Ulazak nab rod su platili između 2.000 i 3.000 eura.
- Jedan učesnik intervjuja pomenuo je da je šest mjeseci boravio u zatvorenom kampu u Grčkoj, dok su ostali nekoliko mjeseci živjeli izvan formalnih prihvatnih objekata u Atini.
- Ispitanici su rekli da su platili 500 EUR za prelazak granice iz Grčke u Sjevernu Makedoniju, a zatim dodatnih 500 EUR za prelazak vozilom u Srbiju. U Srbiji su boravili u službenim prihvatnim objektima prije nego što su planirali posljednju etapu svog putovanja na Zapadnom Balkanu, do Bosne i Hercegovine. Tri učesnika su navela da su ih napali organi vlasti u Srbiji, dok je jedan učesnik rekao da ga je ugrizao pas.
- Na pitanje o zemljama krajnjih destinacija, učesnici u intervjuu su izjavili da žele ići u Italiju ili Španiju jer misle da im se tamo pruža puno više socioekonomskih prilika. Niko od intervjuisanih nije izjavio da imaju nekog od prijatelja ili članova porodice u navedenim zemljama u trenutku kada su krenuli na put.

Silka 7: Namjeravana zemlja odredišta prema nacionalnosti (n=429)

Enumeratori tokom prikupljanja podataka u TRC Lipa.
© IOM BiH 2024 / Melita Zulić

METODOLOGIJA

Ovaj izvještaj koristi pristup iz više izvora i više metoda s ciljem pružanja uvida u profile, iskustva, potrebe, obrasce kretanja i namjere migranata koji prolaze kroz BiH.

Anketni intervjui sa migrantima

Upitnik se administrira putem Kobo Toolbox-a i prikuplja podatke o dobi, spolu i državljanstvu ispitanika, informacije o njihovim putovanjima u BiH, informacije o registraciji i modalitetima kretanja unutar zemlje kao i njihovim primarnim potrebama u trenutku intervjua. Anketa je anonimna, dobrovoljna i ispitanici ne primaju naknadu za učešće. Ispitanici mogu izabrati da ne odgovore ni na jedno pitanje i mogu povući svoj pristanak u svakom trenutku. Podatke je od 1. do 30. juna 2024. godine prikupljalo 15 popisivača (pet žena i deset muškaraca) u Kantonu Sarajevo, Unsko-sanskom kantonu, Tuzlanskom kantonu, Banja Luci, Bijeljini, Bosansko-podrinjskom kantonu i Zvorniku. Podaci su također prikupljeni u četiri PPC-a (Lipa, Ušvak, Blažuj i Borići). Ukupno, IOM je anketirao 112 migranata izvan PPC-a na gore navedenim aktivnim tranzitnim lokacijama i 329 migranata unutar PPC-a. Podaci korišteni za pružanje zaštite i indikatora rizika prikupljeni su iz hitnih skrininga ugroženosti koje je proveo tim za zaštitu IOM-a.

Praćenje ruta

Terenski timovi IOM-a su posmatrali ključne ulazne, tranzitne i izlazne lokacije u BiH kako bi procijenili glavne rute kojima migranti putuju pri ulasku u zemlju, kretanju unutar zemlje i izlasku iz zemlje. Ovo posmatranje ruta obavljeno je od 24. juna 2024. do 28. juna 2024. Praćenje je obuhvatilo 140 migranata i na osnovu tih zapažanja napravljena je mapa.

Intervjui sa ključnim ispitanicima

Ključni ispitanici mogu pomoći u pružanju informacija o modusu operandi kada je riječ o mobilnosti migranata, čak i kada terenski timovi IOM-a nisu prisutni. Svrha intervjua sa ključnim ispitanicima je kontekstualizacija kvantitativnih podataka prikupljenih istraživanjem. Intervjui sa ključnim ispitanicima provode se kroz grupne intervjue sa migrantima unutar PPC-a. Provode ih osoblje IOM-a obučeno za vođenje kvalitativnih diskusija u fokus grupama sa ugroženim populacijama.

Ograničenja

Prikupljanje podataka provodi se u kontekstu sljedećih ograničenja:

1. Terenski timovi IOM-a prikupljaju podatke u smjenama u okviru radnog vremena IOM-a (07:30 – 18:30). Međutim, mnogi migranti ulaze i putuju širom zemlje izvan ovih sati, a posebno kasno navečer ili rano ujutro prije svitanja.
2. Ovi podaci su zasnovani na odgovarajućem uzorku migranata na lokacijama istraživanja tokom naznačenog vremenskog okvira i stoga se ne mogu generalizirati na širu populaciju migranata u BiH.
3. Prikupljanje podataka je ograničeno na područja za koja se zna da na njima migranti ulaze, prolaze i izlaze iz BiH. IOM kontinuirano prati ove lokacije, uz podršku drugih lokalnih partnera. Međutim, zbog veličine zemlje ovo prikupljanje podataka nije moguće izvršiti u svim područjima gdje su migranti prisutni. IOM daje prioritet najčešće korištenim ulaznim, tranzitnim i izlaznim lokacijama, na osnovu svog prisustva na terenu i kontakata sa ključnim ispitanicima.

PODRŽANO OD:

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

UK Government

Ministry of Foreign Affairs
and International Cooperation of Italy